

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАДЛЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

№ 63 (1389)

Серада, 12 жніўня 1959 года

Цана 40 кап.

КНІГУ—У МАСЫ

З ЛЮБОЎЮ ДА СПРАВЫ

Калі Наталія Ляхова два гады назад прыйшла ў Лёненскі райспажыўсаюз з просьбай прыняць на работу, ёй прапанавалі:

— Есць толькі адно месца — у кніжнай кіеўскай на вул. Калі...

А лепшы пасады яна і не чакала. «Гэта ж так добра! — думала яна. — Есць пакунікі — калі ласка вам кнігу; няма іх — можна гэты час чытаць».

Так думалася... А калі закончыўся месяц, выявілася, што літаратурнае прадавецтва ўсяго на дзве тысячы дапамогі газет і часопісаў матэрыялы для самадзейнасці.

Абласныя тэатры, працуючы неспрадна ў вобласці, часта выдзяляюць у райны, часам непасрэдна ў калгасы. Прывацежнікі, што некаторыя тэатры, у прыватнасці Магілёўскі, кіраўніцтва сельскай самадзейнасці.

Атрымаўшы тэатра, выважваюць у райнах вобласці, аказваюць метадычную дапамогу маючым драматычным групам у падбор рэпертуару, афармленні спектакляў.

Вялікую дапамогу сельскай самадзейнасці аказваюць тэатры імя Я. Купалы і Тэатр юнага гледача, многія нашы сталічныя артысты і дзеячы мастацтва. Вельмі добра было б, каб гэтыя карысныя пачынанні мінскіх і магілёўскіх артыстаў палхапілі ўсе іншыя нашы тэатры, работнікі астрады, мастакі і скульптары, кампазітары, майстры харэаграфічнага мастацтва.

У пачатку 1960 г. будзе праведзены рэспубліканскі агляд калгасна-саўгаснага мастацкага самадзейнасці. Кіраўнікі культуры-асветных устаноў на месцах, дзеячы культуры і мастацтва абавязаны зрабіць усё для таго, каб выдатна да яго падрыхтавацца. Агляд павінен стаць яркай дэманстрацыяй далейшага росквіту народных талентаў нашай рэспублікі.

Не спайвацца з вывадамі, Наталія Мацвееўна. — Затым, крыху падушчыць, спытаў: — Вы калінебудзь выходзілі з кнігай да пазноў?

— Не, — шчыра прызналася Ляхова. — Але што я там буду рабіць? Пазыжжэ спыніцца ў Лёна ўсяго толькі на дзве-тры мінуты... А ты ўсё ж паспрабуеш. Улічыце і тое, што ваш кіеўскі знаходзіцца ў канцы перона. Перанясце яго.

Парада была слушнай. За чвартку гадзіны да прыходу поезда кніга аратна раскладзена ў ўваходу ў вакзал... І гэты поезд спыніўся на станцыі — і адрозжэ Ляхова ажуралі шчыльным колам пасажыраў. А калі адзіна адзіноў, Наталія Мацвееўна ўсё зразумела: «Вось дзе яны, мае пакунікі!» — сказала яна сабе, — і перавернула, што рабіць».

На другі дзень, куніўшы білет, Наталія Мацвееўна села ў цягнік Калінінград — Масква. У яе было два гаспадарчых сумкі, бітком набітыя кнігамі. Пакуль дасягла да станцыі Рудна, прайшла амаль усе вагоны, прадала літаратуры столькі, колькі не прадала за ўвесь дзень, сядзячы ў кіеўскай. Задаволеная вярталася яна дамоў: дарога да чытача была знойдзена!

Цяпер у Наталіі Мацвееўны распарадак дзень такі ж строі, як расклад руху цягнікоў, што праезджаюць праз станцыю Лёна. Да дзевяці гадзін раніцы яна прыходзіць на вакзал. Дваццаці мінут дастаткова, каб падарваць літаратуру, якую яна вазьме з сабой. Калінінградскі цягнік яна едзе да Рудні. Пройдзе гадзіна, і Ляхова ўжо абыходзіць вагоны другога цягніка Марыупаль —

Ленінград. Райспажыўсаюз набыў ей сезоны білет. І яна яшчэ таго дня, каб Ляхова не здала ў касу кніжнага магазіна 150—200 і больш рублёў.

Гэтую не па гадах рухавую жанчыну з загаралым тварам добра ведае абслугоўваючы персанал пазноў, якія праходзяць праз маленькую станцыю Лёна. Варта Наталіі Мацвееўне паявіцца на пероне, як яе ўжо клічуць:

— З кнігамі — да нас! Праваднікі і рэвізоры — пастаянныя яе пакунікі. Амаль кожны дзень яны робяць заказы кнігаюны. І яшчэ не было такога выпадку, каб Наталія Мацвееўна не выканала іх просьбы. Здачы вывучку, яна заўсёды бярэ з магазіна заказаную літаратуру. Няма яе тут — ідзе на базу.

— Надвозіце пакунікоў, — гаворыць яна, — гэта значыць выйсці ў давер'я. Рабіць гэтага нікому не раю.

... Вось Наталія Мацвееўна заходзіць у вагон. Яе абступваюць пасажыры, пытаючы тую ці іншую кнігу. А выбранае ў кнігаюны заўсёды вялікі, тут і «Класіка», і «Беларускія народныя казкі», і творы замежных і савецкіх пісьменнікаў.

Работнікі райнага кніжнага магазіна аднойчы ўвечары, калі Ляхова выбрала літаратуру, паскардзіліся: — Атрымалі мы вялікі пакунак з раманам «Птушка пелучая», паставілі на вітрыну — хопіць хто ў рукі ўзяў яго. Не ведаем, што і рабіць.

Наталія Мацвееўна паглядзела кнігу: аўтар — Рэалд Нурн Гюнтэлен... Пад назвай прачытала: «Пераклад з турэцкай мовы».

Усю ноч правяла Ляхова за чытаннем гэтай кнігі. Назавтра яна забрала з магазіна ўсё 60 экзэмпляраў кнігі, а ўвечары, калі здавала грошы, запытала:

— Есць яшчэ ў вас «Птушка пелучая»?

Пасля гэтага выпадку Ляхова часта прыходзіць у кніжны магазін і гаворыць сваім калагам:

— А цяпер дайце мне некалькі кніжак, якія ў вас падоўгу залежваюцца.

Праходзіць час, і так званая «нехадавая» літаратура прадаецца.

Жывы і таварыскі чалавек, Наталія Мацвееўна добра ведае, як прапанаваць чытачу кнігу, як патрапіць на яго густ. Выптыя кнігамі яна ахвотна навукае работнікаў прылаўка, як трэба прапанаваць кнігу:

— Вельмі важна для прадаўца, — гаворыць яна, — ведаць амест кнігі або хоць бы кароткія звесткі пра яе і пра аўтара. Усё, што выдасца ў нас, нельга прачытаць, а таму абавязкова трэба пазнаёміцца з прадмовай. Тады будзе ведаць, што гаварыць пакуніку.

Нялёгка занятак выбрала для сябе Наталія Ляхова. Куды лягчы было ёй сядзець у кіеўскай. Але яна ведае: наш савецкі чытач любіць кнігу. І ён павінен а атрымаць — у магазіне, кіеўскай, у поездзе...

М. ПАХІЛКА.

Невычэрпная крыніца ведаў

Задаволені рознабаковым запатрабаванні чалавек, дапамагчы ім у стаць дастойным членам камуністычнага грамадства — такая задача нашых асяродкаў культуры — клубы, бібліятэкі, музеі, кіно і тэатры.

Многія мінскія бібліятэкі разгарнулі вялікую наглядную агітацыю ў дапамогу брыгадам камуністычнай працы. У такіх бібліятэках, як імя Я. Купалы, імя Л. Талстога, прыгожа аформлены кніжныя выставкі «Брыгадам камуністычнай працы».

На гэтых выстаўках шырока прадставлены творы У. І. Леніна «Вялікі пачынае». «Як арганізаваць спарбрычтва?» «Задачы саюзаў моладзі» і інш. кнігі ў дапамогу токарю, фразероўшчыку, слесарю. На выстаўцы ў бібліятэцы імя Я. Купалы, атроч усяго гэтага, выстаўлена метадычная літаратура на тэму «Як працаваць з кнігай». Але на абедзюх выстаўках няма мастацкіх твораў, якія заклікаюць душою ўзбагачаць членаў брыгад камуністычнай працы. А варта на выстаўцы ракаментаваць чытачу такі кнігі, як «Мяці» М. Горькага, «Помгт» Ф. Гладкова, «Мужнасць» В. Кетлінскай і інш.

На кніжных выстаўках, прысвечаных У. І. Леніну, у ўсіх нашых бібліятэках, нават і ў Дзяржаўнай бібліятэцы БССР імя У. І. Леніна, не эканоміюцца творы рускіх класікаў, якія любіць чытаць У. І. Леніна і выкарыстоўваў у сваіх працах. Напрыклад, імя Я. Купалы, імя Я. Талстога шырока прадставлена літаратура пра жыццё і дзейнасць У. І. Леніна. Тут ёсць успаміны бібліятэкар, роліх, таварышаў на рабоце У. І. Леніна, мастацкія творы савецкіх пісьменнікаў, якія паказваюць глыбокую любоў і павагу народа да свайго любімага правадыра. Аднак на выстаўках не паказана яшчэ адна выдатная старонка жыцця У. І. Леніна — яго стаўленне да твораў рускіх класікаў. Такі раздзел на выстаўцы, як «Любімыя У. І. Леніным творы рускіх і савецкіх пісьменнікаў».

Работнікі райнага кніжнага магазіна аднойчы ўвечары, калі Ляхова выбрала літаратуру, паскардзіліся: — Атрымалі мы вялікі пакунак з раманам «Птушка пелучая», паставілі на вітрыну — хопіць хто ў рукі ўзяў яго. Не ведаем, што і рабіць.

Наталія Мацвееўна паглядзела кнігу: аўтар — Рэалд Нурн Гюнтэлен... Пад назвай прачытала: «Пераклад з турэцкай мовы».

Усю ноч правяла Ляхова за чытаннем гэтай кнігі. Назавтра яна забрала з магазіна ўсё 60 экзэмпляраў кнігі, а ўвечары, калі здавала грошы, запытала:

— Есць яшчэ ў вас «Птушка пелучая»?

Пасля гэтага выпадку Ляхова часта прыходзіць у кніжны магазін і гаворыць сваім калагам:

— А цяпер дайце мне некалькі кніжак, якія ў вас падоўгу залежваюцца.

Праходзіць час, і так званая «нехадавая» літаратура прадаецца.

Жывы і таварыскі чалавек, Наталія Мацвееўна добра ведае, як прапанаваць чытачу кнігу, як патрапіць на яго густ. Выптыя кнігамі яна ахвотна навукае работнікаў прылаўка, як трэба прапанаваць кнігу:

— Вельмі важна для прадаўца, — гаворыць яна, — ведаць амест кнігі або хоць бы кароткія звесткі пра яе і пра аўтара. Усё, што выдасца ў нас, нельга прачытаць, а таму абавязкова трэба пазнаёміцца з прадмовай. Тады будзе ведаць, што гаварыць пакуніку.

Нялёгка занятак выбрала для сябе Наталія Ляхова. Куды лягчы было ёй сядзець у кіеўскай. Але яна ведае: наш савецкі чытач любіць кнігу. І ён павінен а атрымаць — у магазіне, кіеўскай, у поездзе...

М. ПАХІЛКА.

Міра Ляхова, дзе шырока выкарыстаны творы рускіх класікаў. Або наадварот, ракаментаваць чытачу творы У. І. Леніна, бібліятэкары забываюць прапанаваць і адпаведны твор рускага класіка, творчасць якога У. І. Леніна вывучаў і выкарыстоўваў у сваёй працы.

Так, на абанемце масавай бібліятэкі № 2 Фрунзэнскага раёна бібліятэкары забывалі пра існаванне рускай класічнай літаратуры. У бібліятэцы імя Я. Купалы ў сучасны момант арганізаваны адкрыты доступ да кніг. Справа добрая, і яе трэба вітаць. Тут чытачам шырока прадставлена літаратура па розных галінах ведаў. Асобна адрозжэ сталежы для рускай класічнай літаратуры, але становіцца ад гэтага не змянілася. Лік чытачоў рускай класічнай літаратуры не павялічыўся.

Слаба пастаюцца сістэматычныя рэкаментацыі твораў рускай класічнай літаратуры збяднае погляды чытача на вялікую спадчыну мінулага, не пашырае яго ведаў у галіне літаратуры, гісторыі і аэстыкі.

Наш народ жыве і творыць па-ленінску, ператвараючы ў жыццё запаведы вялікага правадыра. Шматграннай і рознабаковай была дзейнасць У. І. Леніна. Наш савецкі чытач многа ведае пра У. І. Леніна як пра вялікага грамадскага дзеяча, правадыра працоўных мас. Ведама, што У. І. Леніна вялікую частку свайго жыцця правёў у бібліятэках, перачытаў і вывучаў некалькі тысяч чытачоў кніг. Але нашым чытачам не заўсёды шырока вядома, што побач з творами палітычных дзеячоў, эканамістаў і філосафаў У. І. Леніна чытаў і вывучаў творы мастацкай літаратуры.

Кінаую і разнастайную работу можа правесці кожная масавая бібліятэка, арганізаваны кніжныя выставкі на гэты тэма, як «Любімыя У. І. Леніным творы класікаў рускай літаратуры», «Творы рускіх класікаў, выкарыстаныя У. І. Леніным у барацьбе з ворагамі рэвалюцыі», «Волугі У. І. Леніна аб творах рускіх класікаў» і інш.

У нас ёсць усе магчымасці шырока праводзіць літаратурна-мастацкія вечары на тэму: «Што любіў чытаць У. І. Ленін з твораў класічнай рускай літаратуры», «Любімыя паэты-каласікі У. І. Леніна» і інш. Усё гэта ўзбагаціць ведаў чытача па літаратуры, заікаючы яго творами рускіх класікаў, якія любіў У. І. Леніна. Можна быць вельмі цікавай і канферэнцыя чытачоў на тэму «Як чытаць і вывучаць У. І. Ленін творы класікаў, рускай літаратуры». Тут, побач з творами У. І. Леніна, шырока павінен быць прадставлены першы, проза і раманы класікаў рускай літаратуры. Толькі ўсебакова і штодзённая работа з усім фондам бібліятэкі ліквідуе чыста «кампаітэйскі», «вобліжны» падыход да прапаганды класічнай літаратуры.

Л. БУРАКІНА, старшы выкладчык бібліятэчнага факультэта Мінскага педагагічнага інстытута імя А. М. Горькага.

За новы ўздым мастацкай самадзейнасці

Каму не вядомы ў нашай рэспубліцы песні Паўла і Аляксандра Шымлукоўскіх, Паўла Касача, Петра Шаўкі? Сотні і тысячы наведвальнікаў выставак і музеяў вышлячэка і прыкладнага мастацтва захапляюцца працамі рэжысёраў па драму Казелкі і Шахноўчэка, інжынераў Фабелена і Чыўлоўскага, скульптара Ліпана, тэатрыкаў Кудло, Лешчы і працы ўпрыгожваюць павільён нашай рэспублікі на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі СССР у Маскве.

У час агляду, прысвечанага саракагоддзю БССР, мінчане гарача апаздавалі спектаклям самадзейных артыстаў Слоніма, Баранавіч, Паставаў, Барыслава, Пінска, харавым калектывам многіх калгасоў і прадпрыемстваў. Далёка за межамі рэспублікі вядомы танцавальны калектыв Гомельскага Паліна культуры чыгуначнікаў. У раздэ гардоў створаны і працуюць самадзейныя сімфанічныя аркестры. Ярка святчае росту мастацкага майстэрства нашай самадзейнасці — прысвечанне дзесяці драматычным гурткам ганаровага звання Народных тэатраў.

Усё ж мы не маем права сказаць, што мастацкая самадзейнасць рэспублікі ўзята на належную вышыню. На вялікі жаль, недахопу ў нас яшчэ многа.

У калгасах і гарадах рэспублікі ляр прадуе калі чатырнаццаці тысяч самадзейных гурткоў, якія аб'ядноўваюць больш двухсот тысяч чалавек. Апрача гэтага, мы маем 5 196 калектываў школьнай самадзейнасці з паўмільёнай арміяй удзельнікаў. І як шкада, што далёка не ўсе з гэтых калектываў могуць пахваліцца сваімі поспехамі.

Прычын гэтаму многа, і ў першую чаргу — недахоп вопытных кадраў, здольных арганізаваць і правесці работу ў гуртках. Многія самадзейныя калектывы, калгасныя клубы і дамы культуры асім нікім не ўзначальваюцца. Так, у Магілёўскай вобласці з 516 калгасных клубаў толькі дзевяноста маюць загадчыкаў. Аб якой рабоце можа ісці тут гутарка?

Асабліва вострую патрабу адчуваюць сельскія харавыя калектывы ў вопытных, адукаваных музыкантах. Задаволені готую патрабу ёсць рэальная магчымасць. Амаль у кожнай вобласці працуюць школы музыкістаў. Уся справа, аказваецца, уперлася ва ўпартэ нежаданне многіх старшніх калгасоў паслаць на вучобу членаў сваіх адрдзей. У выніку частыя выпадкі, калі харавыя гурткі развалваюцца.

Карыстаючыся няўвагай некаторых абласных упраўленняў і райных аддзелаў культуры да падбору кадраў, на пасадзі кіраўнікоў культуры-асветных устаноў нярэдка праіраюцца гультаі, п'яніцы, аматары лёгкага хлеба. Такіх выпадкаў намала ў Скідзельскім, Воранаўскім, Радунскім, Поразаўскім, Іўеўскім раёнах Гродзенскай вобласці, у некаторых раёнах Магілёўскай, Браскай і Віцебскай абласцей.

Вялікі тормаз у развіцці мастацкай самадзейнасці — адсутнасць добра абсталяваных памяшканняў, музычных інструментаў, бутафорыі, касцюмаў. Сотні калгасоў усё яшчэ не маюць клубы. Так, толькі ў Гродзенскай вобласці больш ста клубы размешчаны ў арадаваных прыватных памяшканнях. У той жа час пабудаваныя клубы ў раздэ месці выкарыстоўваюцца не па прызначэнню. Іх ператвараюць у збожжасховішчы, калгасныя канторы, а ў калгасе «Балшавік» Слонімскага раёна ў новым клубе... захоўваюцца калгасны інвентар.

Многія старшніх калгасоў усё яшчэ чамусьці лічаць, што клопаты аб мастацкай самадзейнасці — не іх харэаграфія.

Каму не вядомы ў нашай рэспубліцы песні Паўла і Аляксандра Шымлукоўскіх, Паўла Касача, Петра Шаўкі? Сотні і тысячы наведвальнікаў выставак і музеяў вышлячэка і прыкладнага мастацтва захапляюцца працамі рэжысёраў па драму Казелкі і Шахноўчэка, інжынераў Фабелена і Чыўлоўскага, скульптара Ліпана, тэатрыкаў Кудло, Лешчы і працы ўпрыгожваюць павільён нашай рэспублікі на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі СССР у Маскве.

Многае трэба зрабіць і ў справе паліптычнага рэпертуару мастацкай самадзейнасці. Рэпертуар многіх драмгурткоў і хораў складаецца з выпадковых твораў, недасканалых, далёкіх ад сённяшняга жыцця краіны і задач, якія вырашае савецкая народ.

Усё яшчэ дрэнна абстаіць справа стварэннем намінальнага рэпертуару. Кіраўнікі мастацкай самадзейнасці не вывучаюць здабыткаў нашай нацыянальнай культуры, асабліва культуры песнянай і харэаграфічнай. Таму і здарылася, што амаль ва ўсіх калектываў развучваюцца адны і тыя ж дзве—тры песні, два—тры танцы. Такая аднастайнасць робіць калектывы падобнымі адзін да аднаго. Значная віна ў гэтым кладзецца на абласныя дамы народнай творчасці, раёныя аддзельны культуры, абласныя ўпраўленні культуры.

Абласныя дамы народнай творчасці, асноўная задача якіх — дапамагчы мастацкай самадзейнасці са сваімі абавязкамі. Метадысты даюць — радкі гэці ў калгасных клубах. Недастаткова разгортнуа работа і непасрэдна пры даму творчасці. Кіраўнікі калгаснай самадзейнасці рэдка выкаліваюцца на семінары, вучоба іх праводзіцца ад выпадку да выпадку. Як правіла, іх сцікаюць на некалькі дзён напярэдні правядзення абласных аглядаў. Зра-

аўмеда, такіх семінары прыносяць мала карысці. Усё яшчэ мала дапамогі ў забеспячэнні гурткоў мастацкай самадзейнасці добрым рэпертуарам аказвае Дзяржаўнае выдвецтва БССР, нашы перыядычныя выданні. Зборнікі аднаактовых п'ес выдваюцца рэдка, як рэдка трапляюцца на старонкі газет і часопісаў матэрыялы для самадзейнасці.

Абласныя тэатры, працуючы неспрадна ў вобласці, часта выдзяляюць у райны, часам непасрэдна ў калгасы. Прывацежнікі, што некаторыя тэатры, у прыватнасці Магілёўскі, кіраўніцтва сельскай самадзейнасці.

Атрымаўшы тэатра, выважваюць у райнах вобласці, аказваюць метадычную дапамогу маючым драматычным групам у падбор рэпертуару, афармленні спектакляў.

Вялікую дапамогу сельскай самадзейнасці аказваюць тэатры імя Я. Купалы і Тэатр юнага гледача, многія нашы сталічныя артысты і дзеячы мастацтва. Вельмі добра было б, каб гэтыя карысныя пачынанні мінскіх і магілёўскіх артыстаў палхапілі ўсе іншыя нашы тэатры, работнікі астрады, мастакі і скульптары, кампазітары, майстры харэаграфічнага мастацтва.

У пачатку 1960 г. будзе праведзены рэспубліканскі агляд калгасна-саўгаснага мастацкага самадзейнасці. Кіраўнікі культуры-асветных устаноў на месцах, дзеячы культуры і мастацтва абавязаны зрабіць усё для таго, каб выдатна да яго падрыхтавацца. Агляд павінен стаць яркай дэманстрацыяй далейшага росквіту народных талентаў нашай рэспублікі.

Не спайвацца з вывадамі, Наталія Мацвееўна. — Затым, крыху падушчыць, спытаў: — Вы калінебудзь выходзілі з кнігай да пазноў?

— Не, — шчыра прызналася Ляхова. — Але што я там буду рабіць? Пазыжжэ спыніцца ў Лёна ўсяго толькі на дзве-тры мінуты... А ты ўсё ж паспрабуеш. Улічыце і тое, што ваш кіеўскі знаходзіцца ў канцы перона. Перанясце яго.

Парада была слушнай. За чвартку гадзіны да прыходу поезда кніга аратна раскладзена ў ўваходу ў вакзал... І гэты поезд спыніўся на станцыі — і адрозжэ Ляхова ажуралі шчыльным колам пасажыраў. А калі адзіна адзіноў, Наталія Мацвееўна ўсё зразумела: «Вось дзе яны, мае пакунікі!» — сказала яна сабе, — і перавернула, што рабіць».

На другі дзень, куніўшы білет, Наталія Мацвееўна села ў цягнік Калінінград — Масква. У яе было два гаспадарчых сумкі, бітком набітыя кнігамі. Пакуль дасягла да станцыі Рудна, прайшла амаль усе вагоны, прадала літаратуры столькі, колькі не прадала за ўвесь дзень, сядзячы ў кіеўскай. Задаволеная вярталася яна дамоў: дарога да чытача была знойдзена!

Цяпер у Наталіі Мацвееўны распарадак дзень такі ж строі, як расклад руху цягнікоў, што праезджаюць праз станцыю Лёна. Да дзевяці гадзін раніцы яна прыходзіць на вакзал. Дваццаці мінут дастаткова, каб падарваць літаратуру, якую яна вазьме з сабой. Калінінградскі цягнік яна едзе да Рудні. Пройдзе гадзіна, і Ляхова ўжо абыходзіць вагоны другога цягніка Марыупаль —

Ленінград. Райспажыўсаюз набыў ей сезоны білет. І яна яшчэ таго дня, каб Ляхова не здала ў касу кніжнага магазіна 150—200 і больш рублёў.

Гэтую не па гадах рухавую жанчыну з загаралым тварам добра ведае абслугоўваючы персанал пазноў, якія праходзяць праз маленькую станцыю Лёна. Варта Наталіі Мацвееўне паявіцца на пероне, як яе ўжо клічуць:

— З кнігамі — да нас! Праваднікі і рэвізоры — пастаянныя яе пакунікі. Амаль кожны дзень яны робяць заказы кнігаюны. І яшчэ не было такога выпадку, каб Наталія Мацвееўна не выканала іх просьбы. Здачы вывучку, яна заўсёды бярэ з магазіна заказаную літаратуру. Няма яе тут — ідзе на базу.

— Надвозіце пакунікоў, — гаворыць яна, — гэта значыць выйсці ў давер'я. Рабіць гэтага нікому не раю.

... Вось Наталія Мацвееўна заходзіць у вагон. Яе абступваюць пасажыры, пытаючы тую ці іншую кнігу. А выбранае ў кнігаюны заўсёды вялікі, тут і «Класіка», і «Беларускія народныя казкі», і творы замежных і савецкіх пісьменнікаў.

Работнікі райнага кніжнага магазіна аднойчы ўвечары, калі Ляхова выбрала літаратуру, паскардзіліся: — Атрымалі мы вялікі пакунак з раманам «Птушка пелучая», паставілі на вітрыну — хопіць хто ў рукі ўзяў яго. Не ведаем, што і рабіць.

Наталія Мацвееўна паглядзела кнігу: аўтар — Рэалд Нурн Гюнтэлен... Пад назвай прачытала: «Пераклад з турэцкай мовы».

Усю ноч правяла Ляхова за чытаннем гэтай кнігі. Назавтра яна забрала з магазіна ўсё 60 экзэмпляраў кнігі, а ўвечары, калі здавала грошы, запытала:

— Есць яшчэ ў вас «Птушка пелучая»?

Гастролі Іванаўскага тэатра музкамедыі

Заўтра ў Мінску ў Акруговым Доме афішэраў пачынаюцца гастролі Іванаўскага тэатра музкамедыі, які ўжо не першы раз наведвае сталіцу Беларусі. У селетні прыезд гэты пазнаёміць мінскіх гледачоў з некалькімі новымі спектаклямі, падрыхтаванымі за апошні час. Сярод іх такія оперы, як «Ясна спылае» Д. Кабалеўскага, «Каз

